

Sygn. akt VI U 1367/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodnicząca:	SSO Monika Miller-Młyńska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Czapłak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 r. w S.

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 14 sierpnia 2017 roku znak: (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje L. K. prawo do renty rodzinnej na okres od 1 października 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku;

II. stwierdza odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji w niniejszej sprawie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 sierpnia 2017 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku L. K. z dnia 9 sierpnia 2017 r., odmówił ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy, powołując się na treść art. 68 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że wiek 25 lat ubezpieczona osiągnęła w dniu 23 grudnia 2016 r., będąc jednocześnie w roku akademickim 2016/2017 na ostatnim roku studiów. Zgodnie z przedłożonym przez ubezpieczoną zaświadczeniem z dnia 1 kwietnia 2017 r. czas trwania nauki wynosi 2 lata, stąd ostatni rok studiów kończy się w jej przypadku 30 września 2017 r. Zgodnie z decyzją z dnia 26 października 2016 r. ubezpieczona była uprawniona do renty rodzinnej do 30 września 2017 r., czyli do dnia zakończenia planowego toku studiów i brak jest podstaw do ustalenia tego prawa na dalszy okres.

Z powyższą decyzją nie zgodziła się ubezpieczona L. K., która w odwołaniu z 11 września 2017 r. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej na okres od 1 października 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że zgodnie z przedłożonym przez nią zaświadczeniem z dnia 1 kwietnia 2017 r. czas trwania nauki wynosi 2 lata, a biorąc pod uwagę czas trwania roku akademickiego, ostatni rok studiów kończy się 30 września 2017

r. W dalszej kolejności ubezpieczona wskazała, że ze względów osobistych zmuszona była przesunąć termin obrony pracy magisterskiej i w porozumieniu z uczelnią został on wyznaczony na grudzień 2017 r. Do tego czasu posiada status studenta.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując w całości argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. K. urodziła się (...). W okresie od 27 listopada 1992 r. do 30 września 2017 r. była uprawniona do renty rodzinnej po zmarłym ojcu, przyznawanej na mocy kolejnych decyzji ZUS O/S..

Niesporne, a nadto dowody: decyzja ZUS z 20.01.1993 r. - k. 15-16 plik I akt ZUS.

W okresie od października 2010 r. do września 2015 r. L. K. była studentką 4-letnich studiów stacjonarnych pierwszego stopnia (...) Technologicznego w S. na Wydziale Budownictwa i Architektury na kierunku budownictwo. W związku z powyższym w okresie od 1 września 2010 r. do 30 września 2015r. pobierała rentę rodzinną w związku z kontynuowaniem nauki.

Niesporne, a nadto dowody:

- decyzja z 20.07.2010 r. w sprawie przyjęcia na studia I stopnia - k. 159 plik I akt ZUS;
- decyzje ZUS z 24.08.2010 r., 29.10.2010 r., 21.09.2011 r., 28.10.2011 r., 15.10.2012 r., 6.11.2013 r., 21.10.2014 r., k. 160, 164, 168, 172, 181, 186-188, 197 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie (...) w S. z 1.10.2010 r. - k. 163 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie (...) w S. z 4.10.2011 r., k. 171 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie (...) w S. z 4.10.2012 r., k. 177 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie (...) w S. z 3.10.2013 r., k. 185 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie (...) w S. z 1.10.2014 r., k. 195 plik I akt ZUS.

Od 3 października 2015 r. L. K. jest studentką Politechniki (...) na Wydziale (...) na kierunku (...) zarządzania o specjalności (...) przedsiębiorstwem. Są to niestacjonarne studia II stopnia (magisterskie), na których nauka trwa 2 lata.

Pierwszy rok studiów (...) winna ukończyć w terminie do 31 grudnia 2016 r.

Drugi rok studiów ubezpieczona winna ukończyć w terminie do 31 grudnia 2017 r.

Ostateczny termin obrony pracy magisterskiej wyznaczono na dzień 31 grudnia 2017r.

Dowody:

- zaświadczenie Politechniki (...) z 19.10.2015 r. - k. 201 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie Politechniki (...) z 15.10.2016 r. - k. 207 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie Politechniki (...) z 1.04.2017 r. - k. 213 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie Politechniki (...) z 27.10.2017 r. - koperta k. 13 akt sprawy;

- karta przebiegu studiów - koperta k. 13 akt sprawy.

Obowiązujący na Politechnice (...) „Regulamin Studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia”, uchwalony przez Senat Akademicki Politechniki (...) uchwałą Nr 142/2012-2016 z dnia 25 marca 2015 r. stanowi:

- w § 8 ust. 1: Rok akademicki rozpoczyna się nie później niż w pierwszym tygodniu października i kończy nie wcześniej niż w ostatniej dekadzie września i składa się z dwóch semestrów: zimowego i letniego.

- w § 8 ust. 2: Każdy semestr studiów obejmuje piętnastotygodniowy okres zajęć dydaktycznych oraz sesję egzaminacyjną.

- w § 8 ust. 3: Zajęcia zorganizowane w ostatnim semestrze studiów (dyplomowym) mogą, za zgodą dziekana, zostać zrealizowane w krótszym czasie.

- w § 14 ust. 1: Studentowi Uczelni w okresie posiadania praw studenckich przysługuje legitymacja studencka.

- w § 14 ust. 6: Student ma prawo posiadać legitymację studencką do dnia egzaminu dyplomowego, z wyłączeniem absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy zachowują to prawo do dnia 31 października roku ukończenia tych studiów.

- w § 41 ust. 1: Na wszystkich poziomach, formach i kierunkach studiów obowiązuje wykonanie pracy dyplomowej. Student przygotowuje pracę dyplomową rozumianą jako dzieło.

- w § 41 ust. 10: Student ma obowiązek złożyć pracę dyplomową w formie określonej w ust. 5 (papierowej oraz elektronicznej) – w terminie do:

1) końca stycznia – na studiach stacjonarnych kończących się semestrem zimowym,

2) końca czerwca – na studiach stacjonarnych kończących się semestrem letnim,

3) końca marca – na studiach niestacjonarnych kończących się semestrem zimowym,

4) końca września – na studiach niestacjonarnych kończących się semestrem letnim.

- w § 41 ust. 11: Dziekan na wniosek kierującego pracą lub studenta może przesunąć termin złożenia pracy dyplomowej, nie więcej niż o 3 miesiące, w razie:

1) długotrwałej choroby studenta, potwierdzonej odpowiednim zaświadczeniem,

2) niemożności wykonania pracy dyplomowej w obowiązującym terminie z uzasadnionych przyczyn, niezależnych od studenta.

- w § 43 ust. 2: Egzamin dyplomowy odbywa się w terminie wyznaczonym przez dziekana, nie później niż 3 miesiące od dnia spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1; w przypadku przesunięcia terminu złożenia pracy, o którym mowa w § 41 ust. 11, egzamin dyplomowy winien odbyć się w ciągu miesiąca, licząc od dnia złożenia pracy.

- w § 47 ust. 1: Ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym.

Dowód: Regulamin Studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, uchwalony przez Senat Akademicki Politechniki (...) uchwałą Nr 142/2012-2016 z dnia 25 marca 2015r. - koperta k. 13 akt sprawy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 30 października 2015 r., na podstawie zaświadczenia Politechniki (...) z dnia 19 października 2015 r., wznowił L. K. wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 października 2015 r., wskazując, że świadczenie przysługuje do 30 września 2016 r.

Następnie decyzją z dnia 13 września 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. Inspektorat w M. przedłużył ubezpieczonej prawo do świadczenia do 31 października 2016 r., zobowiązując L. K. do przedłożenia zaświadczenia stwierdzającego, że podjęła naukę w roku akademickim 2016/2017.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie Politechniki (...) z 19.10.2015 r. - k. 201 plik I akt rentowych ZUS;
- decyzja ZUS z 30.10.2015 r. - k. 203 plik I akt rentowych ZUS;
- decyzja ZUS z 13.09.2016 r. - k. 205-206 plik I akt ZUS.

W dniu 21 października 2016 r. L. K. przedłożyła w organie rentowym zaświadczenie Politechniki (...) z dnia 15 października 2016 r., z którego wynikało, że w roku akademickim 2016/2017 jest studentką 2 roku Wydziału (...) na kierunku (...) zarządzania, specjalność: (...) przedsiębiorstwem niestacjonarnych studiów (...) stopnia, na których nauka trwa 2 lata. W zaświadczeniu tym wskazano, że L. K. jest aktualnie na ostatnim roku studiów oraz, że naukę powinna zakończyć w dniu 31 grudnia 2017 roku.

Na tej podstawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 26 października 2016 r. wznowił wypłatę renty rodzinnej dla L. K. na okres od 1 listopada 2016 r. do 30 września 2017 r.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie Politechniki (...) z 15.10.2016 r. - k. 207 plik I akt rentowych ZUS;
- decyzja ZUS z 26.10.2016 r. - k. 209-210 plik I akt rentowych ZUS.

W dniu 9 sierpnia 2017 r. L. K. złożyła w organie rentowym wniosek o przedłużenie wypłaty renty rodzinnej na okres od 1 października 2017 r. do 31 grudnia 2017r., wskazując że w grudniu 2017 r. ma wyznaczony termin obrony pracy magisterskiej i kończy studia.

Do wniosku załączyła zaświadczenie Politechniki (...) z 1 kwietnia 2017 r., w którym wskazano, że w roku akademickim 2016/2017 jest studentką 2 roku Wydziału (...) na kierunku (...) zarządzania specjalność (...) przedsiębiorstwem niestacjonarnych studiów (...) stopnia, na których nauka trwa 2 lata i student powinien zakończyć ją w dniu 31 grudnia 2017 r.

Zaskarżoną decyzją z 14 sierpnia 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej na okres po 30 września 2017 r.

Dowody:

- wniosek z 9.08.2017 r. - k. 212 plik I akt ZUS;
- zaświadczenie Politechniki (...) z 1.04.2017 r. - k. 213 plik I akt ZUS;
- decyzja ZUS z 26.10.2016 r. - k. 214 plik I akt ZUS.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Stan faktyczny w sprawie sąd ustalił w całości w oparciu o dokumentację z akt rentowych, która nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania. Nadto sąd oparł się o dokumenty nadesłane przez Politechnikę (...), tj. uczelnię, na której studiuje ubezpieczona, gdyż dokumenty te pochodzą od publicznego podmiotu, a do ich wiarygodności i miarodajności ani sąd, ani strony nie mieli żadnych zastrzeżeń.

Zgodnie z treścią przepisu art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, dalej jako: ustawa emerytalna), dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Jeżeli jednak dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów (art.68 ust. 2 ustawy emerytalnej).

W ust. 2 cytowanego art. 68 rozszerzona została w sposób pośredni granica wieku na dzieci wskazane w art. 68 ust. 1 pkt 2, poprzez przyznanie prawa do renty dziecku, które ukończyło 25 lat życia na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, przez okres do zakończenia tego ostatniego roku studiów.

W tym kontekście dla oceny czy ubezpieczonej powinno przysługiwać prawo do renty rodzinnej przez okres o trzy miesiące dłuższy, aniżeli ustalił to organ rentowy, istotne było więc ustalenie: po pierwsze, czy L. K. osiągnęła 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, zaś po drugie, kiedy kończy się ów „ostatni rok studiów”.

Spełnienie pierwszej przesłanki nie było w zasadzie sporne. Organ rentowy już wcześniej bowiem uznał, że L. K. może skorzystać z owego „nadzwyczajnego” przedłużenia prawa do renty. Wiek 25 lat osiągnęła bowiem 23 grudnia 2016 roku, a mimo to renta została jej przyznana na okres do 30 września 2017 roku.

W tej sytuacji jedyną okolicznością podlegającą badaniu przez sąd było ustalenie długości trwania „ostatniego roku studiów”, które odbywa ubezpieczona.

W tym zakresie trzeba zauważyć, że ani przepis art. 68 ustawy emerytalnej, ani inne przepisy emerytalno-rentowe nie zawierają definicji pojęcia „ostatni rok studiów”. Pojęcia tego nie wyjaśniają również inne przepisy, w tym ustawa z 27 lipca 2005 r. o szkolnictwie wyższym. W tej sytuacji konieczne stało się dokonanie wykładni sądowej. W tym zakresie istotne znaczenie ma treść uchwały Sądu Najwyższego z 23 lutego 1989 r., wydanej w sprawie o sygn. akt III UZP 3/89, w której stwierdzono, iż na pytanie od kiedy student jest na ostatnim roku studiów należy odpowiedzieć uwzględniając sytuację studenta „będącego na ostatnim roku studiów”, a nie z punktu widzenia potrzeb organizacyjnych szkoły wyższej. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że za powyższym poglądem przemawia wykładnia funkcjonalna, gdyż jest niewątpliwe, że celem przepisu jest umożliwienie studentom uprawnionym do renty rodzinnej dokończenie nauki w szkole wyższej, bez troski o zdobycie środków niezbędnych do zaspokajania minimalnych potrzeb materialnych. Ustawodawca bowiem uwzględnił, że z uwagi na stosunkowo długi obowiązujący w Polsce cykl nauczania w szkole podstawowej, średniej i wyższej, student do 25 lat życia może nie ukończyć studiów w szkole wyższej, mimo że będzie w pełni wykorzystywał możliwości kształcenia się, jakie stwarza mu szkoła, i w obowiązujących terminach zdawał egzaminy.

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z 26 marca 2015 r. (sygn. akt II UK 138/14) Sąd Najwyższy wskazał, że w judykaturze przyjmuje się, że określenie ostatniego roku studiów następuje na podstawie regulaminu uczelni, a studentem ostatniego roku studiów jest osoba legitymująca się stosownym wpisem na ten rok (tak również: wyroki Sądu Najwyższego z 28 października 2003 r., II UK 138/03; z 19 kwietnia 2006 r., II UK 134/05; z 20 kwietnia 2006 r., I UK 265/05; i z 8 sierpnia 2007 r., II UK 1/07). W uzasadnieniu tego poglądu zauważa się, że wprawdzie regulamin studiów nie ma charakteru normatywnego i nie należy do konstytucyjnie określonych źródeł prawa, to jednak musi być uznany za akt prawny konkretyzujący i uściślający znaczenie sformułowania „ostatni rok studiów w szkole wyższej”, zamieszczonego w art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W związku z tym ustalenie, kiedy dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu tego przepisu, następuje na podstawie wpisu

na ostatni rok studiów, dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów kształci się student. Podejmując próbę dekodowania normy prawnej zawartej w art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS trzeba jednak mieć na uwadze językowy kontekst całej regulacji tego artykułu.

Powyższe poglądy sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela.

Odnosząc je do realiów niniejszej sprawy i poczynionych w niej ustaleń faktycznych należało więc stwierdzić, iż L. K. - zgodnie z zapisami regulaminu studiów – na ostatnim roku studiów studiowała od 1 października 2016 r. do 30 września 2017 r., a pracę dyplomową winna złożyć – zgodnie z § 41 ust. 10 pkt 4 regulaminu – do końca września 2017 r. Jednak z uwagi na skorzystanie przez dziekana uczelni (a nie przez samą ubezpieczoną!) z możliwości przewidzianej przez § 41 ust. 10 regulaminu (przesunięcie terminu złożenia pracy dyplomowej) w zw. z § 43 ust. 2, termin obrony pracy magisterskiej został w przypadku L. K. wyznaczony na dzień 31 grudnia 2017 r. To z kolei spowodowało przesunięcie zakończenia drugiego, ostatniego roku studiów z 30 września 2017 r. na 31 grudnia 2017 r. Zgodnie bowiem z treścią § 47 ust. 1 ww. regulaminu – ukończenie studiów następuje po złożeniu egzaminu dyplomowego z wynikiem pozytywnym. Jak z powyższego wynika, brak jest podstaw, by w zaistniałej sytuacji doszukać się istnienia po stronie ubezpieczonej jakiegokolwiek „zawinienia”. W szczególności nie można uznać, że powtarza ona czy to semestr, czy jakkolwiek przedmiot. Brak jest zatem podstaw by uznać, że od 1 października 2017 r. rozpoczęła nowy, ostatni rok studiów, mający trwać do 31 grudnia 2017 r. Oczywistym jest natomiast, że kontynuuje w tym czasie naukę na tym samym, ostatnim roku studiów.

Warto także zauważyć, że przywołane na wstępie przepisy ustawy emerytalnej nie zakreślają granicy wieku, w którym osoba uprawniona musi ukończyć ostatni rok studiów, aby móc korzystać z prawa do renty rodzinnej. Odwołują się one wyłącznie do tego, kiedy 25 rok życia musi zostać przez tę osobę ukończony, ażeby mogła skorzystać z dobrodziejstwa ustawy (nadal pobierać rentę). Nie ma żadnych powodów, ażeby przepis ten interpretować wbrew jego treści - na niekorzyść osób pozbawionych pomocy ze strony jednego lub obojga rodziców.

W konsekwencji stwierdzić należało, że ubezpieczona ukończyła 25 rok życia na drugim, ostatnim roku studiów, który ma się zakończyć planowo 31 grudnia 2017 r., a zatem do tego dnia winno przysługiwać jej prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Wzmacniając argumentację w powyższym zakresie można jeszcze natomiast zwrócić uwagę, że renta rodzinna przysługuje od rozpoczęcia nauki do ukończenia nauki w szkole. Ukończenie nauki w szkole jest efektem, co do zasady, pobierania nauki, co wiąże się na ogół z uczęszczaniem do szkoły, a zatem z byciem uczniem (studentem). W orzecznictwie sądów przyjmuje się, że o statusie ucznia decydują względy formalne. Mówiąc inaczej, uczniem jest ten, kto figuruje jako uczeń w ewidencji szkoły. Nie przestaje wobec tego być uczniem osoba faktycznie zwolniona z obowiązku uczęszczania do szkoły i wypełniania innych regulaminowych obowiązków szkolnych, która jednak nie została skreślona z listy uczniów. Ukończenie nauki następuje najczęściej poprzez wypełnienie przez ucznia wymagań programowych, czego potwierdzeniem jest świadectwo ukończenia szkoły. Może być ono wszakże rezultatem innych także okoliczności (zdarzeń) niż uzyskanie świadectwa ukończenia szkoły. Na gruncie art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy przez ukończenie nauki w szkole należy rozumieć również jej zaprzestanie np. przez skreślenie z listy uczniów. Definitywne (ostateczne) skreślenie z listy uczniów powoduje w zakresie prawa do renty rodzinnej taki sam skutek, jaki wynika z ukończenia nauki potwierdzonego świadectwem szkolnym. Reasumując przyjąć należy, że prawo do renty rodzinnej przysługuje od dnia podjęcia nauki do dnia jej ukończenia w planowanym terminie, bądź utraty statusu ucznia (studenta) wskutek skreślenia z listy uczniów (studentów) przez właściwy organ określony w statucie szkoły. Przepisy o rencie rodzinnej nie uzależniają przy tym prawa do tego świadczenia od systematyczności nauki, jej pozytywnych rezultatów, ewentualnego powtarzania semestrów. Jedyny warunek to kontynuowanie nauki i ograniczenie wiekowe.

Mając na uwadze powyższe w ocenie sądu organ rentowy błędnie przyjął, że zaistniały okoliczności uzasadniające ustanie prawa do renty rodzinnej ubezpieczonej po dniu 30 września 2017 r. W realiach niniejszej sprawy

utożsamianie przez organ rentowy przewidywanego terminu ukończenia studiów z zakończeniem typowego semestru akademickiego, bez analizy całokształtu okoliczności sprawy nie było bowiem uprawnione, ani usprawiedliwione. Z ustaleń stanu faktycznego wynikało bowiem jednoznacznie, że po dniu 30 września 2017 r. ubezpieczona nadal pozostawała studentką Politechniki (...), studiując na takim kierunku studiów, który kończy się uzyskaniem dyplomu, a zgodnie z decyzją władz uczelni ma przedłużony termin zdawania egzaminu magisterskiego z zachowaniem wszelkich praw studenta. Okres przygotowywania pracy magisterskiej jest bez wątpienia okresem nauki, zwłaszcza iż nie wykracza poza czasokres ustalony przez uczelnię.

Wreszcie, przy ocenie spornej w niniejszej sprawie kwestii ustalenia, kiedy ma miejsce „zakończenie ostatniego roku studiów” w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy emerytalnej, należy odwołać się do spójności systemu ubezpieczeń społecznych. Posiadanie statusu osoby studiującej nie pozostaje bowiem bez znaczenia np. dla oceny kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) osoby określone w ust. 1 pkt 4 (osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi) nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. Na gruncie tego przepisu przyjmuje się jednolicie (i tak czyni również organ rentowy), że ustalenie daty zakończenia studiów następuje poprzez odwołanie się do daty obrony pracy licencjackiej, magisterskiej, dyplomowej itd. Zgodnie bowiem z art. 167 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 2183 ze zm.), datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego, w przypadku kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego i weterynarii - data złożenia ostatniego egzaminu wymaganego planem studiów, a wypadku kierunku farmacja - data zaliczenia ostatniej, przewidzianej planem studiów praktyki. Ten pogląd jest ugruntowany i sąd nie widzi podstaw, dla których przy ustalaniu prawa do świadczenia w postaci renty rodzinnej, kwestię tę ocenić odmiennie.

Skoro więc L. K. ostatni rok studiów niestacjonarnych II stopnia na Politechnice (...) kończy – poprzez złożenie egzaminu dyplomowego (magisterskiego) 31 grudnia 2017 r., a regulamin studiów przewiduje możliwość takiego „wydłużenia” roku akademickiego, to brak było uzasadnionych podstaw, aby pozbawiać ją prawa do renty rodzinnej na okres od 1 października 2017 r. do 31 grudnia 2017 r.

Mając powyższe na uwadze, sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję, uwzględniając w całości odwołanie ubezpieczonyj.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Natomiast zgodnie z art. 118 ust. 1a tejże ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przepis zawarty w zdaniu drugim art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej nakłada na sąd przyznający prawo do świadczenia obowiązek zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność, jak i jej brak.

Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego orzeczenia sądu tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie

tych okoliczności we wcześniejszym terminie nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 roku, sygn. akt P 11/07, Lex nr 316047).

Przez wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności należy rozumieć rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień (braku uprawnień) wnioskodawcy.

Przy tym wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 roku, sygn. akt I UK 159/04).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy, należało stwierdzić, że organ rentowy w dacie wydania zaskarżonej decyzji dysponował wszystkimi dowodami niezbędnymi dla przyznania L. K. prawa do renty rodzinnej na okres po 30 września 2017 r. Zdaniem sądu w niniejszym składzie błędna interpretacja przepisów, a w szczególności brak należytego pochylenia się nad treścią przedłożonego przez ubezpieczoną wraz z wnioskiem o rentę rodzinną zaświadczenia uczelni z dnia 15 października 2016 r., obciążają organ rentowy. Ze złożonego przez ubezpieczoną zaświadczenia jednoznacznie bowiem wynika, że w roku akademickim 2016/17 L. K. była studentką 2 roku 4 semestru Wydziału (...) na kierunku (...) zarządzania specjalność (...) przedsiębiorstwem (...) -letnich studiów (...) stopnia, a naukę powinna zakończyć 31 grudnia 2017 r. (vide k. 207 plik I akt ZUS).

Mając powyższe na względzie, sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.